

Пән бойынша оқыту
бағдарламасының
(Syllabus) титулдық
парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/37

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Филология, журналистика және өнер факультеті

Аударма теориясы мен практикасы кафедрасы

5В020700- Аударма ісі мамандығының студенттеріне арналған

Шет және қазақ/орыстілдердің функционалды стилистикасы
пәні бойынша

ПӘНІ БОЙЫНША ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (Syllabus)

Павлодар

Пән бойынша оқыту
бағдарламасын (Syllabus)
бекіту парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/38

БЕКІТЕМІН

ФЖжӨ факультетінің
деканы

_____ Ж..Т.

Сарбалаев

20__ж.

«__» _____

Құрасытырушы: ф.ғ.д., ПМУ доценті С.М. Сагиева
Аударма теориясы мен тәжірибесі кафедрасы

«B5020700- Аударма ісі» мамандығының сыртқы оқу нысанының
студенттеріне арналған

Шет және қазақ/орыс тілдердің функционалды стилистикасы
пәні бойынша оқыту бағдарламасы (Syllabus)

Бағдарлама 20__ж. «__» _____ бекітілген жұмыс оқу бағдарламасының
негізінде әзірленді.

Кафедра отырысында ұсынылды 20__ж. «__» _____ № _____
Хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ Г. Х. Демесинова 20__ж. «__» _____
_____

Филология, журналистика және өнер факультетінің оқу-әдістемелік
кеңесімен мақұлданды 20__ж. «__» _____ № _____ хаттама

ОӘК төрағасы _____ Е.Н. Жуманкулова 20__ж.
«__» _____

1 Оқытушылар туралы мәліметтер және байланысу ақпараттары

Кәрімова Қамар Қабиденқызы - аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті (дәріс, тәжірибелік сабақтары)

Аударма теориясы мен практикасы кафедрасы бас корпусында (Ломов 64 көшесі), 250 аудиторияда орналасқан. Байланысу телефоны 673631.

2 Пән туралы мәліметтер

Курстың негізгі мақсаты тілдің стилистикалық құралдары мен оның жүйесі туралы, стиль түрлеріндегі қызметтері туралы, функционалды стиль түрлеріне өзара ажыратудың критерийлері туралы теориялық білім беріп, аударма барысында функционалды стиль түрлерін орынды пайдалану дағдысын қалыптастыру болып табылады.

3 Пәннің еңбек сыйымдылығы

Семестр	Кредиттар саны	Аудиториялық сабақ түрлері бойынша байланыс сағаттарының саны						Студенттің өздік жұмысының сағат саны		Бақылау түрлері
		барлығы	дәріс	Практика	зертханалық	студиялық	жеке	барлығы	СОӨЖ	
2	2	6	6		н/п	н/п	н/п	78	3	
3		6		6						емтихан
Барлығы		12	6	6	н/п	н/п	н/п			

4 Пәннің мақсаты және міндеттері

Пәннің міндеттері:

Студенттерге тілдің стилистикалық құралдары мен оның жүйесі туралы, стиль түрлеріндегі қызметтері туралы, функционалды стиль түрлеріне өзара ажыратудың критерийлері туралы теориялық білім беріп, аударма барысында функционалды стиль түрлерін орынды пайдалану дағдысын қалыптастыру туралы түсініктер беру.

5 Білімге, икемділікке және дағды-машықтарға қойылатын талаптар

Пәндерді зерделеп, Сіз білуге тиіссіз:

- шет, қазақ және орыс тілдеріндегі стилистиканың ғылым ретіндегі анықтамасы, стиль ұғымы, оның әр түрлі түсіндірілуі;

- әдеби тіл ұғымы және оның түрлері.

фонетикалық, лексикалық, синтаксистік құралдар мен стильдік тәсілдердің жіктелімі;

- оқитын тілдердің сөздік қорының стильдік жіктелімі;

функционалды стильдердің жіктелімі, олардың қазақ, орыс және шет тілдеріндегі коммуникативті мақсаттарының, стильдік ерекшеліктерінің, қызмет ету салаларының анықтамасы.

- мәтіннің формалды және мазмұндық айқындауыштары ретінде функционалды стильдердің жанрлары; интеллектуалды сипаттағы эрекетті орындай білу; тілдік ақпаратты салыстыру, салғастыру, жіктеу, топтау.

- **Тәжірибе сабақтарына қатысу мен студенттің өздік жұмысын орындағанда үйренетінііз :**

- әр түрлі тілдердегі стильдік және бейтарап лексиканы топтау және салыстыру;

- мәтіннен көркемдегіш құралдармен стильдік тәсілдерді тауып, әр түрлі тілдердегі олардың берілуін салыстыру;
- мәтіннің стильдік белгісін анықтап, оны тілдік көрсеткіштер арқылы дәлелдей білу;
- көркем мәтіннен автордың жеке стильдік ерекшелігін анықтау.
- шет тілін меңгеру бағытында өз бетінше білімді жетілдіру жұмыстарын жүргізу;
- ғылыми және анықтағыштық әдебиеттерді, электронды құралдарды пайдалана білу;
- өз әрекетін бақылап, бағалай білу.

6 Пререквизиттер

Функционалды стилистика курсы келесі пәндердің теоретикалық білімдерге сүйенеді: Аударма теориясы, Жазбаша аударма практикасы, Ауызша аударма практикасы, Оқытылатын тіл елінің әдебиеті, Аударма теориясы мен практикасы негіздері.

7 Постреквизиттер

Студенттер меңгерген білімдері мен іскерліктерін оқу және кәсіптік практикадан өту кезіндегі аудармашылық қызметтерін атқару барысында, сонымен қатар дипломдық жұмыс жазу барысында іс жүзінде қолдана алады.

8. Тақырыптық жоспар

8 ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ					
№	Тақырыптардың аталуы	сағат саны			
		дәріс	тәж.	сөж	сөжм
1	2	3	4	5	7
2 семестр					
1	Функционалды стилистиканың мәні мен мақсаттары. Стилистиканың негізгі бөлімдері.	3	-	15	1
2	Әдебиеттік тіл және оның түрлері. Норманың категориясы және оның стилистикадағы ролі.	3	-	20	
БАРЛЫҒЫ :		6	-	35	1
3 семестр					
3	Лексикалық – фразеологиялық айқын тәсілдер мен стилистикалық әдістер. Грамматикалық айқын тәсілдер. Фонетикалық айқын тәсілдер мен стилситикалық әдістер. Графикалық айқын тәсілдер.		3	20	1
4	Функционалды стильдер: көркем әдебиетінің стилі, публицистикалық стилі, ғылыми стиль, ресми- кәсіби стиль, ауызекі сөйлеу стилі.		3	23	1
БАРЛЫҒЫ :		6	6	78	3

9 Пәннің қысқаша сипаттамасы

Функционалды стилистика курсы студенттердің оқып жатқан тілінің фонетикасы, грамматикасы (практикалық және теориялық), лексикологиясы, фразеологиясы және аударма саласы бойынша алатын біліміне сүйеніп, тіл теориясы мен практикасы бойынша жүргізілетін пәндер жүйесін қорытындылайды.

Курс студенттердің аударма жұмысы барысында (ауызша және жазбаша) стильдік реңктерді сезу дағдыларын дамытуға бағытталған.

10 Курстың компоненттері

Дәріс сабақтардың мазмұны

1 тақырып

Функционалды стилистика пәні мен нысаны. Стилистиканың негізгі бөлімдерінің басқа тіл білімі салаларымен байланысы. Стилистиканың сөйлеу мәдениеті, риторикамен байланысы. Отандық және шетелдік тіл біліміндегі стилистика дамуының негізгі бағыттары.

2 тақырып

Лексико-фразеологиялық көркемдеу құралдары және стилистикалық тәсілдер. Сөздің нақтылығына, мәнерлігіне, сенімділігіне жету үшін лексикалық бірлік таңдаудың маңызы. Сөздік құрамның әр түрлі қабаттары терминдер, көңерген сөздер (архаизм), неологизм (жаңа сөздер), жаргондар, диалектілер, басқа тілден еңген сөздердің стилистикалық қолданылуы. **3 3 3**

3 тақырып

Лексикалық – фразеологиялық айқын тәсілдер мен стилистикалық әдістер. Сөздік құрамының әр түрлі стилистикалық қолдануы: терминдер, архаизмдер, неологизмдер, жаргонизмдер. Грамматикалық айқын тәсілдер. Морфологияның стилистикалық ресурстар. Аффективтік синтаксистің тәсілдері. Фонетикалық айқын тәсілдер мен стилистикалық әдістер. Жазудағы дыбыс жағының сөйлеуінің көрсетуі. Интонацияның стилистикалық функциялары. Графикалық айқын тәсілдер. Пунктуация. Типографиялық айқындауының лексикасы.

4 тақырып Функционалды стильдер

Көркем әдебиетінің стилі (проза, поэзия, драма). Әдебиеттік тіл және көркем әдебиетінің тілі. Публицистикалық стилі. Оның негізгі функциялары: ақпараттық және әсер ететін. Стилистикалық анықтамалар: стандарттандыру (штамптер) және экспрессивтік. Ғылыми стиль. Оның коммуникативтік функциясы және объективтік пен документалдік мінез. Ресми- кәсіби стиль. Негізгі функциясы. Лексикалық-фразеологиялық және грамматикалық сипаттамалар заңдық, дипломатикалық және іс құжаттардың. Ауызекі сөйлеу стилі.

Тәжірибелік сабақтардың мазмұны

1 тақырып

Стилистиканы зерттеу объектісі. Стиль тілдің өмір сүрудің нормасы ретінде. Қазіргі стилистиканың көздері. Стилистиканың , сөйлеу мәдениетінің және риториканың қарымқатынасы.

2 тақырып

Функционалды стилистиканың негізгі түсініктері. Тілдік вариативносi және оның әр түрлі лингвистикалық деңгейлерде көрсетуі. Әдебиеттік тіл және оның түрлері.

3 тақырып

Тілдік тәсілдердің стилистикалық стратификациясы: нейтралды және стилистикалық бейнеленген сөйлеу тәсілдері. Сөйлемнің негізгі регистрлері. Стилистикалық тәсілдер және троптар. Олардың классификациясы және функциялары.

4 тақырып

Көркем әдебиетінің функционалды стиль (проза, поэзия, драма), оның негізгі функциясы, стильдік бейнелеулер: автордың жеке стилі.

Публицистикалық стиль, оның негізгі функциясы. Ғылыми стиль, оның негізгі функциясы, жанрлік түрлері. Ресми стиль, оның негізгі функциясы. Әдебиеттік және ауыз екі сөйлеу стилі. Шет және қазақ/орыс тілдердегі айырмашылықтар мен сәйкестіктер.

Оқытушымен студенттің өздік жұмысының мазмұны

1. Мәтінді қарап шығып, ондағы стилистикалық элементтерді анықтаңыздар. Олардың қызметін мәтінге негіздеңідер. Анықталған тілдік құралдардың бейтарап баламасын келтіріңіздер (шетел және ана тілі базасында).

2. Стилистикалық терминдердің сөздігін құрастырыңыздар (жеке тақырып бойынша).

3. Оқытылытаны шетел тіліндегі фонетикалық стилистикалық құралдарды оқыңыз. Оларды кесте түрінде көрсетіңіз. Келтірілген мысалдар базасындағы ана тілмен салыстырмалы талдау жүргізіңіз.

4. Мәтіндегі пунктуацияның стилистикалық мүмкіндігін талдаңыз (студенттің таңдауы бойынша).

5. Мәтіннің (студенттің таңдауы бойынша) композициялық сөздік формаларының стильдік ерекшеліктерін зерттеңіз.

6. Газет мәтіндерінің мазмұндық және лингвистикалық сипаттамасының анықтаңыз. Композициялық, лексикалық және синтаксистік ерекшеліктерді сипаттаңыз. Синтаксистік құралдарды талдаңыз. Ана тілдегі аудармамен салыстырыңыз.

7. Ғылыми мәтіннің типтік лингвистикалық сипаттамасын зерттеңіз (журналдық ғылыми мақалалар, резюме, ғылыми мақала, патент). Берілген мәтіннің композициялық, лексикалық және синтаксистік ерекшеліктеріне сипаттама беріңіз. Логикалық байланысты жеткізетін синтаксистік құралдарды сипаттаңыз. Ана тіліндегі аудармамен салыстырыңыз.

8. Тұрмыстық функционалды стильдің типтік ерекшелігін сипаттаныз. (Сәлемдесу, қоштасу, құттықтаусөз, тілек және т.б.). Ауызекі сөйлеу

11 Курстың саясаты

Оқу үрдісіне қатысу сабақта болып, талқылаулар мен топтың жұмысына белсене араласуды білдіреді. Жұмысқа қатысу сапасы санынан маңыздырақ. Сабақта тәртіп бұзу айып салумен жазаланады. Дәлелді себепсіз немесе алдын ала ескертусіз сабаққа кешігу- минус 2 балл.

Сабақты босатқаны үшін мынандай себептер белгіленген:

- дәріске сабаққа дәлелді себепсіз босатсаңыз, қатысуға берілген 15 баллдан айырыласыз;
- көрсетілген мерзімде сабақты орындамаудың әрқайсысы үшін жұмыс үшін берілген балл мөлшерінде айып;
- әрбір орындалған ОСӨЖ сабақ үшін максималды балл-әр сабақтан 5 балл.

Аудиторлық уақыттың бәрі дәрістер мен практикалық сабақтарға бөлінген. Лекцияға қатысу мен дәріс кезіндегі жұмыс 7-8 баллға бағаланады. Дайындығыңыз тесттермен, коллоквиумдармен тексеріледі. Тапсырмалардың барлығы көрсетілген мерзімде орындалуға тиіс. Үй тапсырмасын орындамау рейтинг баллыңызға әсер етеді. әрбір семинарлық сабаққа міндетті түрде дайындалу керек, себебі ол рейтингті есептегенде жалпы баллыңызға әсер етіп, семестрде 8 балл.

Дәлелді себеппен (оқытушының қарауына қарай) бақылау шараларын өткізу кезінде болмасаңыз, мен белгілеген уақытта одан өту мүмкіншілігі беріледі. Керісінше жағдайда “0” балл аласыз.

Семестрде екі межелік бақылау көзделген. Межелік бақылау тест түрінде өткізіледі, оны дұрыс орындағаныңыз үшін 25-30 балл ала аласыз. Бақылау өтілген блоктардың материалында жүргізіледі.

Қорытынды емтихан жазбаша өткізіледі. Барлығы 100 баллмен (ең жоғары) бағаланады.

Бақылау іс-шараларының күнтізбелік кестесі

СӨЖ түрі	Максималды балл		Тапсырманы беру мерзімі	Тапсыру мерзімі	Бақылау түрі
	1-сабақта	барлығы			
Дәріске қатысу және дайындалу	5	30	1-сабақта	кесте бойынша	қатысу
Практикалық сабақтараға қатысу және дайындалу	5	30	1-сабақта	кесте бойынша	қатысу
Бақылау жұмысын орындау	10	40		кесте бойынша	
		100		кесте бойынша	қорғау

12 Әдебиеттер тізімі

Негізгі

- 1 Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. М., 1990
- 2 Гальперин И.Р. Стилистика. М., 1968, 1977
- 3 Разинкина Н.М. Функциональная стилистика. М., 1989

Қосымша

- 4 Пермь, 1968. Кузнецов М.Д., Скребнев Ю.М. Стилистика английского языка.
- 5 Домашнев А.И. и др. Интерпретация художественного текста. М., 1983.